

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

Quicksan natuurwaarden

Merwedekanaalzone

Utrecht

Rapport quickscan natuurwaarden

Merwedekanaalzone, Utrecht

Opdrachtgever	Gemeente Utrecht Stadsplateau 1 3521 AZ Utrecht
Rapportnummer	25450.001
Versienummer	D2
Status	Definitief
Datum	5 juni 2024
Opsteller ¹	De heer L. Golterman, MSc
Kwaliteitscontrole	De heer R. van der Weerden, BSc

¹ Vrijgave

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handleiding omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers, door de publicerende instantie, verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Omgevingswet, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	HUIDIG GEBRUIK ONDERZOEKSLOCATIE EN PLANNING	2
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	6
4.1	Vogels	6
4.2	Vleermuizen	8
4.3	Overige zoogdieren	10
4.4	Reptielen, amfibieën en vissen	12
4.5	Ongewervelden	14
4.6	Planten	15
4.7	Specifieke zorgplicht	15
5	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	19
5.1	Grote gele kwikstaart	19
5.2	Algemene broedvogels	19
5.3	Vleermuizen	20
5.4	Steenmarter	21
5.5	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	21
5.6	Specifieke zorgplicht	21
5.7	Overige soort(groep)en	21
6	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	22
6.1	Natura 2000	22
6.2	Natuurnetwerk Nederland	23
7	HOUTOPSTANDEN	24
8	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	25

Bijlage 1	Natuurwetgeving en doelen Natura 2000
Bijlage 2	Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland
Bijlage 3	Omgevingswet

1 INLEIDING

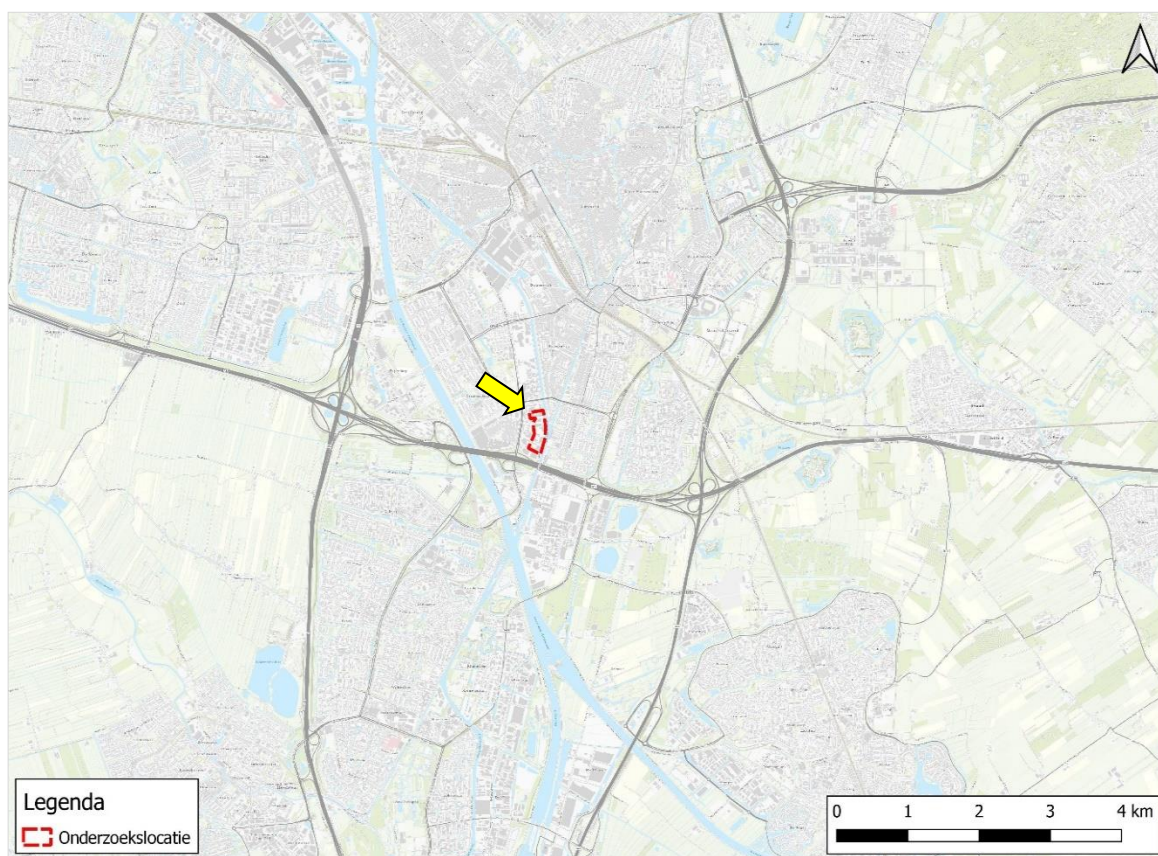
Econsultancy heeft van Gemeente Utrecht opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden aan de Merwedekanaalzone te Utrecht.

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de mogelijke ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In 2016 is er voor dit gebied een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Deze is echter verlopen.

2 HUIDIG GEBRUIK ONDERZOEKSLOCATIE EN PLANNING

De onderzoekslocatie (± 11 ha) betreft een deel van de Merwedekanaalzone in Utrecht. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

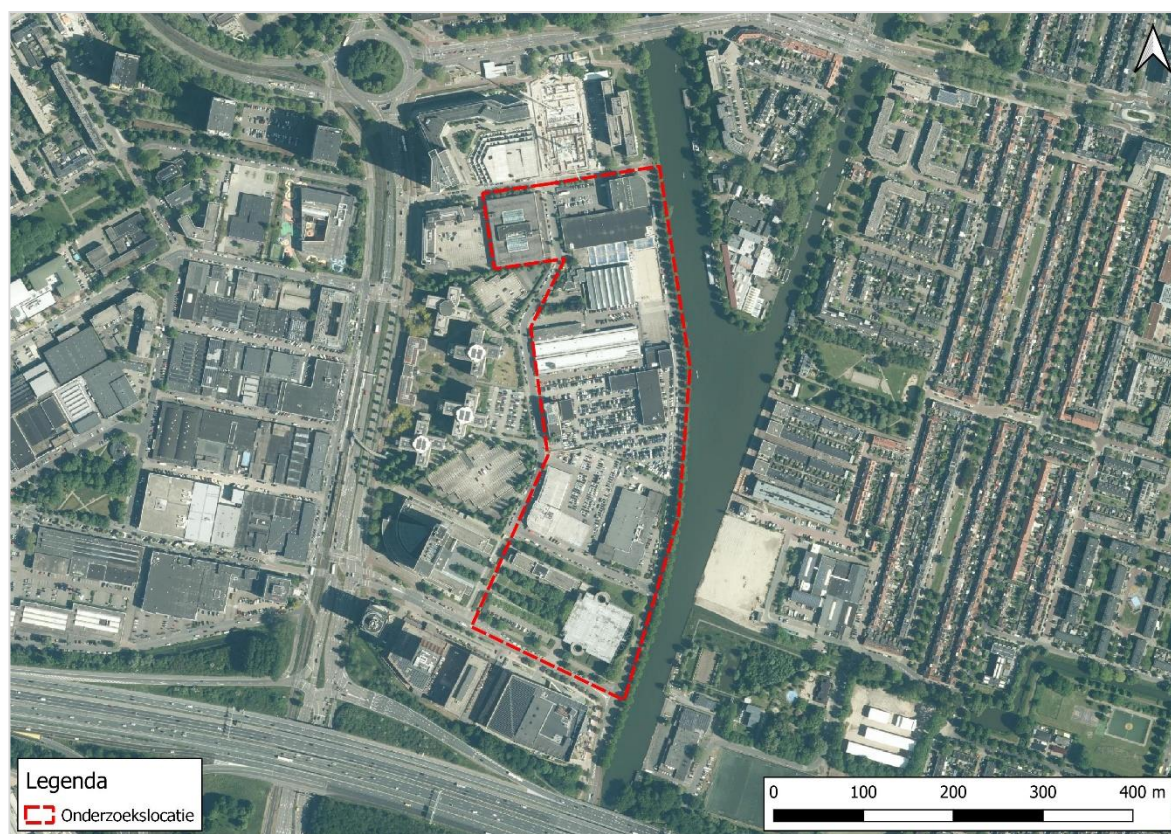
De onderzoekslocatie is bebouwd met verschillende panden. Tussen deze panden zijn wegen, parkeerterreinen en enkele groenstroken aanwezig. De panden betreffen voornamelijk bedrijfspanden en verschillen van elkaar in materiaalgebruik en opbouw. Het groen bestaat uit verschillende bomenrijen met plataan en eik. Planten die op in de zone groeien zijn onder andere blauwe regen, klimop, Spaanse aak, braam, Engels raaigras, ooievaarsbek (spp.) paardenbloem, duizendblad en madelief.

Ten noorden en oosten van de onderzoekslocatie is de stad Utrecht gelegen. Direct ten oosten ligt het Merwedekanaal. Ten westen van de onderzoekslocatie zijn meer bedrijvenpanden aanwezig, gevolgd door het Amsterdamrijnkanaal. Ten zuiden komen de kanalen samen en zijn de dorpen IJsselstein en Nieuwegein gelegen.

In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2.3 t/m figuur 2.16 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

De gemeente is voornemens een omgevingsplan op te stellen voor het faciliteren van initiatieven.

Een eerder ecologisch onderzoek heeft plaatsgevonden in 2016. Dit onderzoek is echter verlopen.

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.3 Bebouwing op de noord-zijde.

Figuur 2.4 Bebouwing op de noord-zijde.

Figuur 2.5 Parkeerterrein en bebouwing op de noordzijde.

Figuur 2.6 Merwedekanaal (ten oosten van de onderzoekslocatie).

Figuur 2.7 Padelbaan in het midden van het terrein.

Figuur 2.8 Clubgebouw padelbaan.

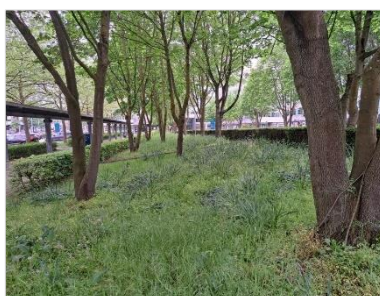
Figuur 2.9 Garage in het midden van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.10 Kantoorgebouw in het midden van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.11 Kantoorgebouw in het midden van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.12 Groenstrook met platanen op de zuidzijde.

Figuur 2.13 Kantoorgebouw en garage in het centrum van het terrein.

Figuur 2.14 Kantoorgebouw aan de westzijde van het midden.

Figuur 2.15 Bebouwing nabij de padelbaan.

Figuur 2.16 Groenstrook nabij de padelbaan.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 8 mei 2024. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Utrecht opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 Vogels

Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn de afgelopen 3 jaar de volgende categorie 1-4 broedvogels binnen een straal van enkele kilometers van de onderzoekslocatie waargenomen: huismus, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, steenuil, ooievaar, slechtvalk, boomvalk, buizerd, havik, sperwer en wespandief.

De huismus en gierzwaluw zijn beide koloniebroeders waarvan de broedlocatie vrijwel altijd in en rondom bebouwing is. De nesten bevinden zich in kieren en gaten van muren of onder dakpannen. Deze nesten worden meerdere jaren gebruikt. Nestlocaties van gierzwaluwen worden aangetroffen in kleine holtes in bebouwing, op minimaal drie meter hoogte. Nestlocaties van gierzwaluwen vereisen een vrije aanvliegroute. De huismus maakt gebruik van nissen in het dak, onder dakpannen of andere geschikte invliegopeningen, zoals gaten en kieren om te broeden. Geen van de gebouwen zijn belegd met dakpannen. De kleine openingen die er zijn, zijn niet geschikt voor een huismus om in te broeden, waardoor het zeer onwaarschijnlijk is dat een kolonie zich kan vestigen. Het veldbezoek is uitgevoerd tijdens het broedseizoen van de huismus, een periode waarin de soort overdag actief is en contactroepen maakt. Tijdens het veldbezoek zijn er op en nabij de onderzoekslocatie geen huismussen gehoord of gezien. De soort vind geen geschikte nestlocaties op de onderzoekslocatie. Voor de gierzwaluw bevat de bebouwing tevens geen geschikte grote openingen. Openingen die aanwezig zijn, zijn te klein voor de gierzwaluw. De onderzoekslocatie bevat dus geen geschikte broedlocaties voor de huismus en de gierzwaluw en kunnen dus buiten beschouwing worden gelaten. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De grote gele kwikstaart heeft de voorkeur voor een foerageer- en broed habitat met stromende beken omzoomd met loofbomen. Deze vogel nestelt graag vlak bij stromend water in een nis in een muur, onder een brug of bij boomwortels in oevers. De kernpopulatie van de soort bevindt zich in Limburg. Sporadisch zijn er in Utrecht nesten waargenomen in de oude grachten. Het Merwedekanaal biedt marginaal geschikte broedmogelijkheden voor de grote gele kwikstaart, waar deze ook eens wordt waargenomen. Mochten er ingrepen plaatsvinden aan de oeverzone van het Merwedekanaal is nader onderzoek benodigd (zie hoofdstuk 5).

De steenuil is een bewoner van (half)open landschappen, veelal het boerenland of locaties die in verbinding staan met agrarisch- en/of groen buitengebied. De steenuil is een vogel die voornamelijk leeft op erven van burgerwoningen, bij boerderijen in het agrarische cultuurlandschap en aan dorpsranden. Nestplaatsen van steenuilen kunnen aanwezig zijn in boomholten, vooral knoestige bomen en oude fruitbomen, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen, bijvoorbeeld tussen de dakbedekking en het dakbeschot. Het leefgebied van de uilensoort is van belang voor een functionele nestplaats. Het leefgebied bestaat uit vaste rust- en winterverblijfplaatsen (veelal rondom de nestlocatie) en foerageergebied. Er zijn geen geschikte ruimtes, nestkasten of boomholtes waargenomen op de onderzoekslocatie die potentieel kunnen functioneren als vaste rust- en nestlocatie voor de steenuil. Er is verder ook geen leefgebied voor de steenuil aanwezig. Nader onderzoek naar de steenuil wordt niet noodzakelijk geacht.

De ooievaar en slechtvalk broeden op hoge locaties, bijvoorbeeld bovenop nestpalen, schoorstenen, hoge gebouwen of in hoogspanningsmasten. De ooievaar kiest deze locatie voor haar veiligheid, de slechtvalk jaagt vanaf hoogte op stedelijke prooivogels. Een dergelijke nestmogelijkheid is op de onderzoekslocatie niet aanwezig. In de buurt verblijvende ooievaars kunnen minimaal op de onderzoekslocatie foerageren, maar ook elders in de omgeving. Nader onderzoek naar deze soorten wordt niet noodzakelijk geacht.

De buizerd, sperwer, havik en boomvalk zijn soorten die broeden in bossen of halfopen landschappen waar zij gebruiken maken van zelfgemaakte nesten of nesten hergebruiken van andere vogelsoorten in hoge boomtoppen. De buizerd, sperwer, ransuil en boomvalk gebruiken oude ekster- of kraaiennesten of bouwen jaarlijks een nieuw nest. In de buurt van de onderzoekslocatie is een nest waargenomen, bezet door een ekster. Tijdens het veldbezoek zijn verder geen grote, geschikte, nesten aangetroffen op de onderzoekslocatie of in de directe omgeving. Nader onderzoek naar roofvogels wordt niet nodig geacht.

De wespendif komt voor in loofbossen en gemengde bossen met open plekken, heide, hoogvenen en graslandjes. Het voedsel van de wespendif bestaat voornamelijk uit wespen, hommels en andere insecten. De wespendif zoekt wespen- en hommelnesten tijdens zijn vlucht of vanuit een uitkijkpost en graaft ze daarna uit. In Nederland komen wespendifen alleen voor tijdens de vogeltrek, zowel in voor- als najaar. De waarnemingen uit het NDFF-uitvoerportaal zullen daarom voornamelijk tijdens de vogeltrek waargenomen zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte broed- of foerageerlocaties voor de wespendif waargenomen. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn soorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn als deze ook daadwerkelijk in gebruik zijn. Dit zijn zogeheten categorie 5 broedvogels. De soorten in deze categorie keren vaak terug naar de plaats waar ze het jaar ervoor hebben gebroed, maar beschikken wel over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen wanneer deze broedplaats verloren is gegaan. Voor de categorie 5 soorten broedvogels ontbreken de hollen en nesten op de onderzoekslocatie, waardoor deze als algemene soorten behandeld kunnen worden (zie kopje hieronder).

Overige broedvogels

De bebouwing op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals scholekster en zilvermeeuw. De beplanting op de onderzoekslocatie kan verder nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals roodborst en merel. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als

zodanig in gebruik zijn. Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, Bechstein's vleermuis, meervleermuis, Brandt's vleermuis, baardvleermuis, tweekleurige vleermuis en water-vleermuis.

De onderzoekslocatie biedt verschillende verblijfsmogelijkheden, foerageergebied en vliegroutes voor sommige van deze soorten. De franjestaart, Bechstein's vleermuis, Brandt's vleermuis, kleine dwergvleermuis en baardvleermuis zijn soorten die zeldzaam zijn in Nederland en veel voorkomen in beboste gebieden of oude gebouwen. Deze soorten zijn niet te verwachten op de onderzoekslocatie. De tweekleurige vleermuis vindt verblijfplaatsen in bebouwing van boven de 70 meter. Dit soort bebouwing is tevens niet aanwezig. Ook deze soort vindt geen verblijf op de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Bij verblijfplaatsen van vleermuizen is onderscheid te maken tussen een zomerverblijf, kraamverblijf, paarverblijf (die ook als individueel winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden) en massawinterverblijf. Deze functies worden mede bepaald door specifieke kenmerken van bebouwing op de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaatsen kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van typisch boombewonende vleermuizen, zoals watervleermuis en rosse vleermuis, uit te sluiten.

Een deel van de panden op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot de spouwmuren of onder dakranden. De bebouwing is geschikt als zomerverblijf, kraamverblijf en paarverblijf voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. Sommige van deze bebouwing is tevens geschikt voor massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De geschiktheid van de onderzoekslocatie is gegeven in figuur 4.1. De openingen in de bebouwing zijn aangegeven in figuren 4.2 t/m 4.7. Bij eventuele werkzaamheden aan de betreffende panden is overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van vleermuizen is niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar de genoemde verblijfsfuncties en vleermuissoorten is noodzakelijk (zie hoofdstuk 5).

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

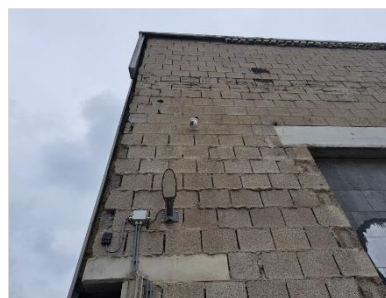
Figuur 4.1 Mogelijk leefgebied voor vleermuizen.

Figuur 4.2 Openingen in bebouwing.

Figuur 4.3 Openingen in bebouwing.

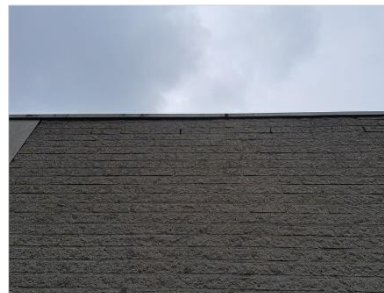
Figuur 4.4 Openingen in bebouwing.

Figuur 4.5 Openingen in bebouwing.

Figuur 4.6 Openingen in bebouwing.

Figuur 4.7 Openingen in bebouwing.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Wel is het zaak om rekening te houden met verlichting om verstoring te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De lindebomen die langs het Merwedekanaal lopen kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. Tevens geldt dit voor de platanen op het zuidelijke deel van de onderzoekslocatie. Die mogelijke routes zijn aangegeven in figuur 4.1. Mochten er ingrepen plaatsvinden die deze route mogelijk verstoren is nader onderzoek noodzakelijk (zie hoofdstuk 5). Mochten de vliegroutes behouden blijven is het wel zaak rekening te houden met verlichting in de omgeving om verstoring te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: bever, steenmarter, boommarter, eekhoorn, das, bunzing, wezel, hermelijn, konijn en haas.

De bever is gebonden aan stromende rivieren en uitgestrekt bos om leefgebied te vinden en te creëren. De bever zou sporadisch voor kunnen komen in het Merwedekanaal. Aan de oever heeft de bever echter geen geschikt leefgebied. Nader onderzoek naar leefgebied van de bever wordt niet noodzakelijk geacht.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor en is waargenomen in Kanaleneiland en bij verbindingen naar de onderzoekslocatie toe. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. De steenmarter kan op de onderzoekslocatie voorkomen in verouderde panden waar toegang is tot beschutte ruimtes. De verschillende groenstroken kunnen gebruikt worden als migratieroute en foerageergebied (zie figuur 4.8) nader onderzoek naar de steenmarter wordt noodzakelijk geacht (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.8 Groene stroken op de onderzoekslocatie.

De boommarter prefereert bossen en gebruikt als rustplaats vooral boomholten, konijnen- vossen- of dassenhollen of onder takkenbossen. Nesten van de boommarter bestaan voornamelijk uit oude spechtenhollen, eekhoornhollen en inrottingshollen. Doordat op de onderzoekslocatie geen bossen of parken aanwezig zijn kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik zijn door de boommarter als vaste rust- of voortplantingsplaats. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De eekhoorn komt weinig tot niet in de omgeving van de onderzoekslocatie voor, maar eerder buiten de stadse omgeving. Deze soort kan zich doorgaans goed handhaven in stedelijke omgevingen wanneer er voldoende verbindende groene elementen aanwezig zijn en er genoeg voedsel te vinden is. De onderzoekslocatie ligt midden

in een stedelijk gebied, groene verbindingen waar de eekhoorn gebruik van kan maken ontbreken rond de onderzoekslocatie. Gezien de afwezigheid van bomen op de onderzoekslocatie, kan de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn worden uitgesloten.

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats door dassen. Dassen zullen eerder hun leefgebied hebben in de nabijgelegen natuurgebieden, zoals de Utrechtse heuvelrug, en de aansluitende weilanden. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

De kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel komen volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. Aangezien de onderzoekslocatie gekenmerkt wordt door zijn stadse uiterlijk, is het uit te sluiten dat de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van kleine marterachtigen. De kleine marterachtigen zijn namelijk sterk gebonden aan landschapselementen zoals houtwallen en bosschages die dekking bieden gedurende het foerageren en migreren tussen de vaste rust- of voortplantingsplaatsen en de foerageergebieden. Gezien het ontbreken van voldoende schuilmogelijkheid en geschikte voortplantingslocaties zijn negatieve effecten voor kleine marterachtigen, als gevolg van de voorgenomen ingreep, uit te sluiten.

De konijn en de haas komen volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. Konijnen en hazen leven op vlaktes en geven de voorkeur aan droge grond. De holen van konijnen en hazen worden gegraven in zandondergrond. Doordat de onderzoekslocatie zich midden in de stad bevindt, is het uit te sluiten dat de konijn en de haas voorkomen op deze locatie. Een geschiktere omgeving vinden de konijn en de haas in de nabijgelegen natuurgebieden en aansluitende weilanden. Nader onderzoek naar deze twee soorten is daarom niet benodigd.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel en rosse woelmuis. De verblijfplaatsen van deze soorten kunnen bij ingrepen worden aangetast (zie hoofdstuk 5).

4.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptielen waargenomen: muurhagedis en ringslang.

De muurhagedis komt in Nederland uitsluitend in Maastricht voor. Na het dieptepunt in de jaren tachtig groeit de populatie muurhagedissen weer. Echter gaat het om maar enkele honderden individuen en een kwetsbare, volledig geïsoleerde populatie. De soort is op veel plekken in het land illegaal uitgezet en vaak betreft dat dieren uit Midden- en Zuid-Europese populaties. De muurhagedis komt voornamelijk voor in rivierdalen, gezien daar de gunstigere omstandigheden voor deze soort zijn. De onderzoekslocatie is daarom geen optimaal habitat voor de soort. Wegens het ontbreken van geschikt habitat op de onderzoekslocatie kan verstoring ten aanzien van

de muurhagedis op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de muurhagedis wordt niet noodzakelijk geacht.

De ringslang is gebonden aan een waterrijk habitat, veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. De onderzoekslocatie is geen habitat voor de ringslang. Nader onderzoek naar de ringslang wordt niet noodzakelijk geacht.

Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: kamsalamander, alpenwatersalamander, rugstreeppad en vroedmeesterpad.

De kamsalamander komt voor in oude, kleinschalige cultuurlandschappen waarbij geschikt voortplantingswater binnen enkele honderden meters, zonder tussenliggende barrières, te bereiken is. Het voortplantingswater is visarm, relatief diep en stilstaand. De verblijfplaatsen zijn vochtige en beschutte plekken, bijvoorbeeld tussen stapels stenen, in hout(wallen) of struweel. Het is voor de kamsalamander noodzakelijk dat zij zich kunnen verplaatsen van de verblijfplaatsen naar de voortplantingsplekken en andersom. Wegens het ontbreken van dergelijk habitat kan de aanwezigheid van de kamsalamander op de onderzoekslocatie worden uitgesloten. Nader onderzoek wordt hierom niet noodzakelijk geacht.

De Alpenwatersalamander is in het voorjaar in allerlei typen wateren te vinden, zolang het niet snel stromend en/of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren voornamelijk op land. De Alpenwatersalamander heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. Door het stedelijk karakter van de onderzoekslocatie, ontbreekt het aan geschikt habitat voor de Alpenwatersalamander. Hierdoor kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de soort voorkomt op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De rugstreeppad is afhankelijk van poelen en ondiepe, tijdelijke wateren om zich voort te planten. Het water dient bij voorkeur vegetatieloos en zonder concurrentie van andere amfibieën of van waterinsecten te zijn. Wegens het ontbreken van structuren waar tijdelijke ondiepe wateren in kunnen vormen binnen de onderzoekslocatie is een voortplantingsplaats uit te sluiten. Wegens het ontbreken van losgrondig zanderige bodem is landhabitat eveneens uitgesloten. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De vroedmeesterpad komt van nature alleen voor in Zuid-Limburg maar is in andere plaatsen van Nederland uitgezet. Voor de vroedmeesterpad zijn open groeven en hellingbossen belangrijke kerngebieden voor grote populaties. Stenige, open hellingen en hellingbossen en graften met een stenige ondergrond zijn geschikt als zomer- en winterbiotoop. Voor de voortplanting moet er water op locatie aanwezig zijn, bijvoorbeeld water in groeven of bronpoelen. Wegens het ontbreken van water op de onderzoekslocatie kan een voortplantingslocatie worden uitgesloten. Gezien de bebouwing en het ontbreken van geschikt habitat kan het ook redelijkerwijs worden uitgesloten dat de vroedmeesterpad voorkomt op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Voor de te verwachten algemene soorten geldt op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Omgevingswet, waardoor een omgevingsvergunning bij verstoring niet noodzakelijk is. Echter wanneer er onverhoopt toch werkzaamheden aan de watergangen plaatsvinden is het wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 5).

Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten. Waarnemingen van de grote modderkruiper betrekken zich tot het buitengebied ten oosten van Utrecht.

4.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn volgens verspreidingsgegevens uit NDFF de volgende soorten waargenomen: gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel en rivierrombout. Gezien er op de onderzoekslocatie geen geschikt oppervlaktewater te vinden is, is nader onderzoek naar deze soortgroep niet benodigd.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF waarnemingen bekend van de grote vos en de teunisbloempijlstaart.

De teunisbloempijlstaart heeft open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen als habitat. De waardplanten van de soort zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. De grote vos komt voor in open bossen en boomgaarden. De waardplanten van de grote vos zijn iep, zoete kers en sommige wilgensoorten. Tijdens het veldbezoek is gelet op waardplanten van de soorten. Hierbij zijn geen waardplanten van teunisbloempijlstaart en grote vos op de onderzoekslocatie aangetroffen. Het veldbezoek vond plaats in de bloeiperiode voor teunisbloemen, ook deze zijn niet aangetroffen. Verdere vervolgstappen ten aanzien van vlinders zijn niet noodzakelijk.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft, vermiljoenkever en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

4.6 Planten

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen jaren in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende beschermde plantensoorten waargenomen: kluwenklokje, muurbloem, stijve wolfsmelk, wilde ridder-spoor en wolfskers.

Aangezien de locatie grotendeels bestaat uit bebouwing en verharding, is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. De groenstroken zijn aangeplant en worden beheerd. Het grasland aan de oever valt onder de Utrechtse soortenlijst (zie hoofdstuk 4.7).

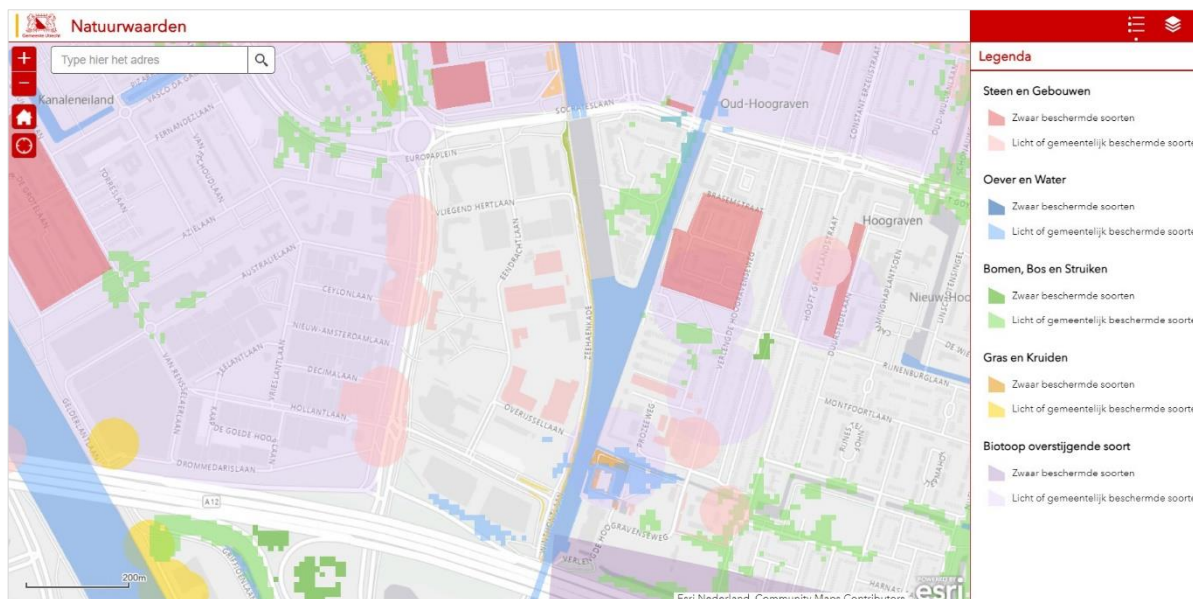
4.7 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

De specifieke zorgplicht werkt zich in de gemeente Utrecht uit onder de Utrechtse soortenlijst. De Utrechtse soortenlijst (2018) is in 2018 opgesteld als reactie op de nieuw ontwikkelde Wet natuurbescherming. In de Wet natuurbescherming vielen een aantal soorten weg die de gemeente Utrecht als waardevol beschouwd. Daarnaast zijn deze soorten ook niet opgenomen in de Omgevingswet. De specifieke zorgplicht die voortkomt uit de Omgevingswet vindt daarom haar behandeling in de Utrechtse soortenlijst. Om deze soorten toch een bescherming te bieden werd de lijst in het leven geroepen. De lijst omvat 64 beschermde soorten, onderverdeelt in 5 soortgroepen. Ook bestaat er een interactieve natuurwaardenkaart met aanvullende gebieden voor specifieke diersoorten. Deze soorten kunnen genoemd zijn in de Utrechtse soortenlijst, maar ook daarbuiten.

Natuurwaardenkaart

Op de onderzoekslocatie zijn verschillende vlakken met een kleur gebiedstype aangewezen. Per vlak is aangegeven of er een specifieke soort onder de soortenlijst valt. In figuur 4.9 is deze kaart te zien.

Figuur 4.9 Afbeelding natuurwaardenkaart met onderzoekslocatie in het centrum.

De gebouwen op de onderzoekslocatie die met rood zijn gemarkeerd kunnen volgens de natuurwaardenkaart dienen als voortplantingsgebied voor de zwarte roodstaart. Deze soort is een typische cultuurvolger, die zich thuis voelt in de stad en nesten maakt in geschikte bebouwing. Bij sloop van één van deze gebouwen is het van belang nestlocaties terug te brengen in een nieuwe situatie om zo te voldoen aan de specifieke zorgplicht. Dit kan doormiddel van het op hangen van nestkasten die geschikt zijn voor de soort, zoals weergegeven in figuur 4.10. Het kastenplan dient te worden opgesteld door een bevoegd ecooloog (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.10 Nestkast geschikt voor zwarte roodstaart (afbeelding is gekraagde roodstaart) (bron: Viverra).

De blauwe vlakken ten zuiden van de onderzoekslocatie zijn aangegeven als voortplantingsgebieden van de ijsvogel. De soort broedt echter langs langzaam stromende beken of (in mindere mate) bij stilstaande visrijke wateren. Dit habitat is niet op de onderzoekslocatie te vinden. Op basis van deze gegevens in het niet noodzakelijk vervolgstappen uit te voeren omtrent de specifieke zorgplicht voor de ijsvogel.

Aan de oever van het Merwedekanaal is een zone aangeduid als "Natuurrijke grasland". Dit is niet goed te zien op figuur 4.9, maar wel op de interactieve kaart (zie bronvermelding). Deze zone dient behouden te blijven, of terug te keren in de nieuwe situatie. In deze zone zijn tevens twee soorten aangeduid die hier mogelijk

groeiplaatsen hebben: de kartuizer anjer (plant) en de franjeamaniet (paddenstoel). Bij een eventuele ingreep en de herlegging van de Natuurrijke grasland zone dienen groeiplaatsen teruggebracht te worden (zie hoofdstuk 5).

Algemene Utrechtse soortenlijst

Zoals boven genoemd bestaat de Utrechtse soortenlijst zelf uit 64 soorten. Het eventuele voorkomen van de soorten op de onderzoekslocatie is hieronder per soortgroep omschreven.

Vissen

De onderzoekslocatie is geheel vrij van water en biedt geen functie voor de soorten rivierdonderpad, bittervoorn en kleine modderkruiper.

Vogels

De blauwborst, roerdomp en kleine karekiet zijn moerasvogels die veelal voorkomen in het buitengebied van de provincie Utrecht. Daar vinden ze leefgebied in de vernatte gebieden met veel rietvegetatie. Op de onderzoekslocatie is dit habitat niet aanwezig. De merel en de tjiftjaf komen vaker voor in het stedelijke gebied. Deze soorten kunnen voorkomen in het groen op de onderzoekslocatie. Tijdens het veldbezoek zijn beide soorten waargenomen. De merel en de tjiftjaf maken nesten in vegetatie. Als vegetatie wordt weggenomen tijdens een eventuele ingreep zal vegetatie van dezelfde of betere kwaliteit en kwantiteit moeten terugkomen in de nieuwe situatie. Tevens is het van belang dezelfde maatregelen te stellen als genoemd voor algemene broedvogels (zie hoofdstuk 5).

Paddenstoelen

Er zijn tien soorten paddenstoelen opgenomen in de Utrechtse soortenlijst. Zoals boven genoemd heeft de franjeamaniet groeiplaatsen in de groene oever langs het Merwedekanaal. Maatregelen voor deze specifieke soort zijn hierboven genoemd. Verdere soorten komen niet voor op de onderzoekslocatie buiten het Merwedekanaal. De onderzoekslocatie is grotendeels verhard en beplanting is aangeplant. Verdere vervolgstappen buiten de reeds genoemde zijn niet noodzakelijk.

Bijen

De Utrechtse soortenlijst telt zes soorten wilde bijen. Bijen zijn afhankelijk van stuifmeel- en nectarplanten om een leefgebied omheen te creëren. De onderzoekslocatie bestaat grotendeels uit bebouwing. De planten die zijn gevonden bij/aan de onderzoekslocatie zijn geen van allen stuifmeel- of nectarplanten voor de zes wilde bijensoorten. Verplichte vervolgstappen ten aanzien van de Utrechtse soortenlijst zijn niet noodzakelijk.

Het is slecht gesteld met wilde bijen in het stedelijk gebied. In de nieuwe situatie zijn mogelijkheden om wilde bijen een stimulans te geven. Dat kan bijvoorbeeld door bloembakken met geschikte stuifmeel- en nectarplanten te plaatsen op of rondom de bebouwing. Daarnaast zouden kruidenrijke bloembakken ook een goede stimulans kunnen zijn voor de wilde bijen. Ook kunnen er bijenkasten, special gericht op de stedelijke omgeving aangebracht worden. Een voorbeeld van een dergelijke bijenkast is gegeven in figuur 4.11.

Figuur 4.11 Bijenkast aan lantaarnpaal (bron: BeeGrateful).

Planten

Deze soortgroep neemt het grootste deel van de Utrechtse soortenlijst in beslag. Het grootste gedeelte van de planten groeit wild in het buitengebied van de stad. De onderzoekslocatie betreft bebouwing en biedt geen mogelijkheid voor groei aan de verschillende orchideeën, nectarplanten en de meeste andere soorten op de lijst. Er staan echter zes muurplanten op de lijst, die mogelijk kunnen groeien aan de bebouwing op de onderzoekslocatie. Tijdens het veldbezoek zijn geen van deze plantensoorten waargenomen. Verplichte vervolgstappen ten aanzien van de Utrechtse soortenlijst zijn niet noodzakelijk.

5 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtrajec noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

5.1 Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart is beschermd volgens de Vogelrichtlijn en opgenomen in artikel 11.37 (Bal) van de Omgevingswet. Volgens artikel 11.37, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (bal) is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen. Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van de grote gele kwikstaart aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Om vast te stellen of er broedgevallen van de grote gele kwikstaart op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Het broedseizoen van de grote gele kwikstraat loopt van maart tot eind juni. In deze periode dient met twee bezoeken te worden vastgesteld, dan wel uitgesloten of de grote gele kwikstaart broedt op de onderzoekslocatie. Overdag dient het geschikte biotoop te worden gemonitord, waarbij gelet moet worden op zang, baltsvluchten en het aanleveren van nestmateriaal of voedsel. Deze inventarisatiemethode is conform de telrichtlijnen van SOVON.

5.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien er buiten het broedseizoen wordt gewerkt, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11.37 (Bal) (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Indien er toch binnen het broedseizoen gewerkt dient te worden, zal voorafgaand hieraan door een ter zake kundig ecooloog geïnspecteerd moeten worden of er broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. De ecooloog zal naar aanleiding van de inspectie kunnen adviseren of het mogelijk is om de werkzaamheden uit te voeren zonder daarbij broedvogels te verstoren.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een

ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

5.3 Vleermuizen

Verschillende panden op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal nader onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Omgevingswet aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. Tevens is onderzoek benodigd naar vliegroutes van vleermuizen en massawinterverblijven van de gewone dwergvleermuis. Een dergelijk nader onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode mei tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Omgevingswet naar verwachting niet te vermijden en is daarom een vergunningssaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd via het Omgevingsloket, middels een omgevingsvergunning.

Tijdens de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met vliegroutes en foerageergebieden op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving. Hierbij wordt geadviseerd geen gebruik te maken van bouwverlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst. Door verder gebruik te maken van amberkleurig licht, weggericht van de omgeving, laaggeplaatste verlichtingsarmaturen en verlichtingsarmaturen die naar beneden schijnen wordt zo min mogelijk strooilicht veroorzaakt. Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen in naastgelegen woningen, vliegroutes en foerageergebieden worden hiermee voorkomen. Met gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting is overtreding ten aanzien van de Omgevingswet te voorkomen.

5.4 Steenmarter

De steenmarter valt onder het beschermingsregime andere soorten, als bedoeld in artikel 11.54, eerste lid, onder a (Bal) van de Omgevingswet. Uit deze beschermde status ontleen de soorten een beschermde verblijfplaats en bescherming van essentieel leefgebied. Om te ondervinden of de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van dit leefgebied, zal nader onderzoek uitgevoerd moeten worden. Nader onderzoek kan jaarrond worden uitgevoerd met gebruik van cameravallen.

5.5 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

5.6 Specifieke zorgplicht

Zwarte roodstaart

Bij sloop van één of meerdere gebouwen geschikt voor de zwarte roodstaart dienen nestlocaties teruggebracht te worden. Een dergelijk kastenplan dient te worden opgesteld door een bevoegd ecooloog.

Natuurrijk grasland

De zone die is aangeduid als “Natuurrijke grasland” langs de oever van het Merwedekanaal dient behouden te blijven of teruggebracht in de nieuwe situatie. Ook dienen er groeiplaatsen te worden aangebracht voor de karteranjer en de franjeamaniet.

Merel en tjiftjaf

Mocht groen op de onderzoekslocatie verwijderd worden dienen er maatregelen genomen te worden ter bescherming van nesten van deze twee soorten zoals genoemd in hoofdstuk 5.2. Tevens dient er in een nieuwe situatie groen van dezelfde of betere kwaliteit en kwantiteit terug te worden gebracht om voldoende nestgelegenheid te bieden aan de merel en de tjiftjaf.

5.7 Overige soort(groep)en

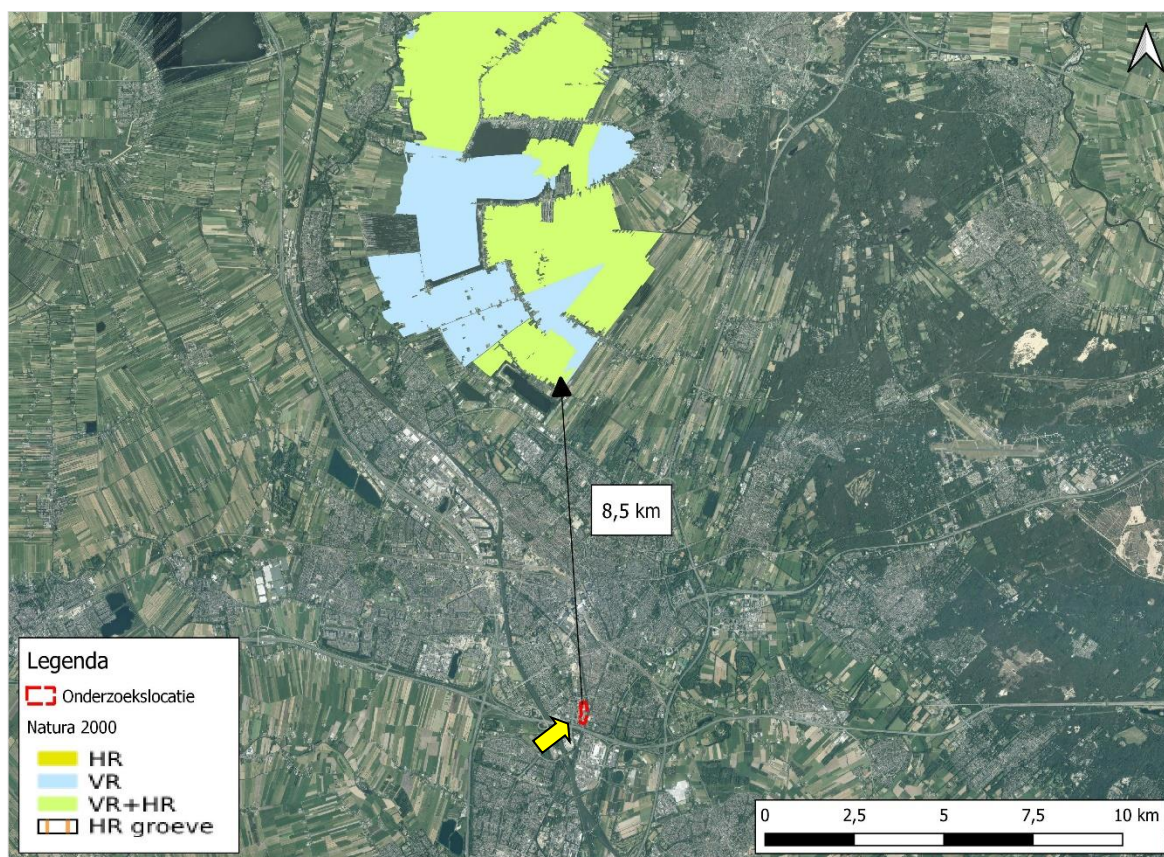
Overtredingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Omgevingswet aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

6.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen, stikstofgevoelige Natura 2000-gebied, de Oostelijke Vechtplassen, bevindt zich op circa 8,5 kilometer afstand ten noorden van de onderzoekslocatie (zie figuur 6.1).

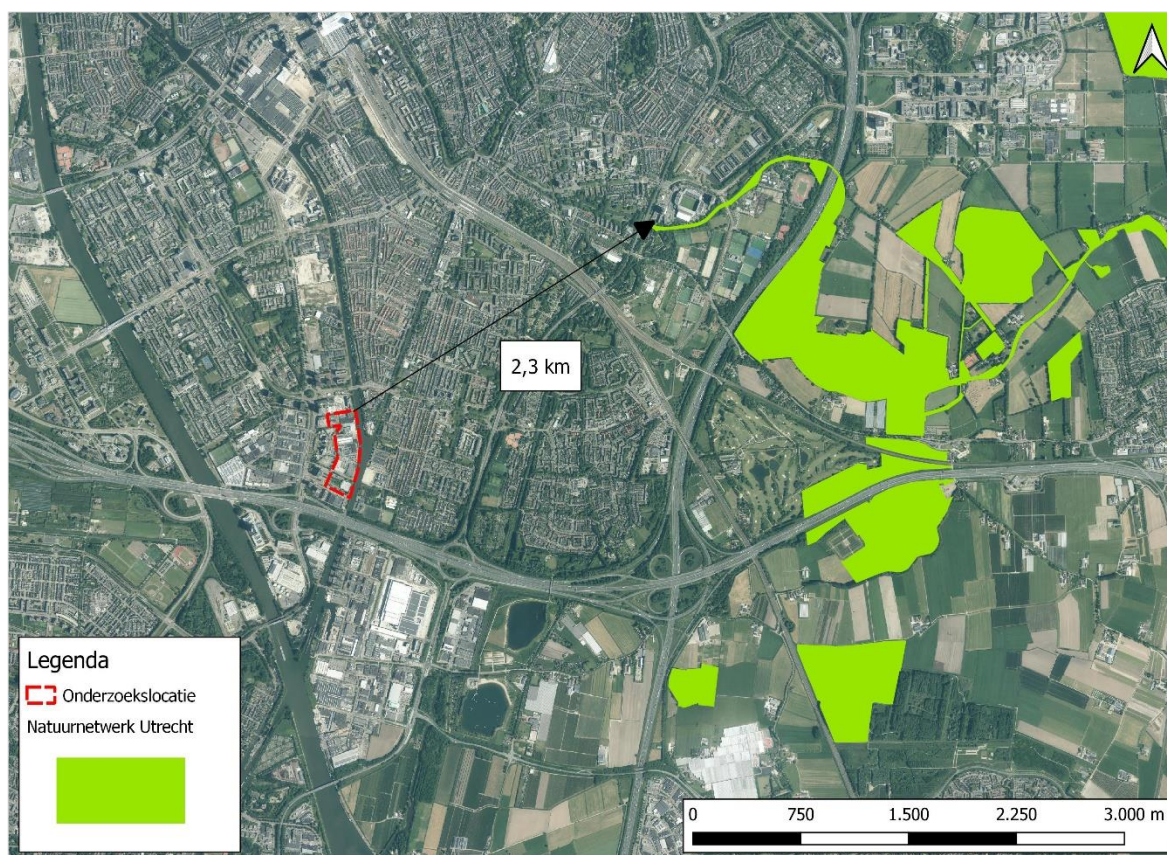
Figuur 6.1 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn op voorhand niet uit te sluiten. Afhankelijk van de ingreep wordt vervolgonderzoek in het kader van de vergunningplicht 'Natura 2000-

activiteit' ten aanzien van stikstof noodzakelijk geacht. Geadviseerd wordt om per locatie of type ingreep een AERIUS-berekening uit te laten voeren.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 2,3 kilometer afstand ten oosten van de onderzoekslocatie. In figuur 6.2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 6.2 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

De provincie Utrecht beschermt het NNN via het ruimtelijk beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt. Dit is geregeld in de Interim Omgevingsverordening. Van daaruit moeten nieuwe gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen voldoen aan de regels die in de Interim Omgevingsverordening zijn opgenomen. Dat gaat doormiddel van een NNN-toets. Een nieuw project, dat de natuur significant aantast, mag niet worden toegestaan in het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning tenzij het een groot openbaar belang dient, per saldo leidt tot een versterking van het NNN of het gaat om kleine veranderingen, die bedoeld zijn om andere bestaande functies binnen het NNN te beschermen. Het plangebied is gelegen op 2,3 km afstand ten opzichte van het NNN. Gezien deze afstand is van significante aantasting van de natuur in het NNN geen sprake. Een NNN-toets is daarom niet nodig.

7 HOUTOPSTANDEN

In art. 11.112 zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf in artikel 11.111 (Bal). De houtopstand op de onderzoekslocatie is gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft van Gemeente Utrecht opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden aan de Merwedekanaalzone te Utrecht.

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de mogelijke ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 8.1. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 8.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren, of broedvogelinspectie uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek grote gele kwikstaart bij aantasting oeverzone
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek vleermuizen bij ingrepen bepaalde panen
	foerageergebied	minimaal	nee	nee	nee	voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar, rekening houden met verlichting
	vliegroutes	ja	ja	mogelijk	mogelijk	Nader onderzoek bij verwijdering groene oever, anders rekening houden met verlichting
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek steenmarter, aandacht voor de zorgplicht
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor de zorgplicht
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-

Soortgroep	Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Vaatplanten	nee	nee	nee	nee	-
Utrechtse soorten	ja	mogelijk	nee	nee	vervolgstappen ten aanzien van broedvogels en natuurlijk grasland
Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	8,5 km	mogelijk	ja	mogelijk	per ingrep AERIUS-berekening
Natuurnetwerk Nederland	2,5 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t				-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Soortenbescherming

Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van de grote gele kwikstaart aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingrep kunnen leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Om vast te stellen of er broedgevallen van de grote gele kwikstaart op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien er buiten het broedseizoen wordt gewerkt, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien er toch binnen het broedseizoen gewerkt dient te worden, zal voortgaand hieraan door een ter zake kundig ecoloog geïnspecteerd moeten worden of er broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen.

Verschillende panden op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als zomer-/kraam-/paar- en massawinterverblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval. De vleermuissoorten die nader onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. Tevens is onderzoek benodigd naar vliegroutes van vleermuizen en massawinterverblijven van de gewone dwergvleermuis.

Tijdens de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving. Hierbij wordt geadviseerd geen gebruik te maken van bouwverlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst. Door verder gebruik te maken van amberkleurig licht, weggericht van de omgeving, laaggeplaatste verlichtingsarmaturen en verlichtingsarmaturen die naar beneden schijnen wordt zo min mogelijk strooilicht veroorzaakt.

Om te ondervinden of de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van leefgebied van de steenmarter, zal nader onderzoek uitgevoerd moeten worden. Nader onderzoek kan jaarrond worden uitgevoerd met gebruik van cameravallen.

Voor algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Voor de te verwachten algemene soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Locatie specifieke ingrepen, die met eventuele maatregelen kunnen worden uitgevoerd zonder verstoring te veroorzaken, zijn mogelijk zonder een omgevingsvergunning. Het wordt daarbij geadviseerd een ecooloog in te schakelen voor de begeleiding en toetsing van de maatregelen.

Utrechtse soorten

Bij sloop van één of meerdere gebouwen geschikt voor de zwarte roodstaart dienen nestlocaties teruggebracht te worden. Een dergelijk kastenplan dient te worden opgesteld door een bevoegd ecooloog.

De zone die is aangeduid als “Natuurrijke grasland” langs de oever van het Merwedekanaal dient behouden te blijven of teruggebracht in de nieuwe situatie. Ook dienen er groeiplaatsen te worden aangebracht voor de kartuizer anjer en de franjeamaniet.

Mocht groen op de onderzoekslocatie verwijderd worden dienen er maatregelen genomen te worden ter bescherming van nesten van deze twee soorten zoals genoemd in hoofdstuk 5.2. Tevens dient er in een nieuwe situatie groen van dezelfde of betere kwaliteit en kwantiteit terug te worden gebracht om voldoende nestgelegenheid te bieden aan de merel en de tjiftjaf.

Gebiedsbescherming

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn op voorhand niet uit te sluiten. Afhankelijk van de ingreep wordt vervolgonderzoek in het kader van de vergunningplicht ‘Natura 2000-activiteit’ ten aanzien van stikstof noodzakelijk geacht. Geadviseerd wordt om per locatie of type ingreep een AERIUS-berekening uit te laten voeren.

Overig

Tot slot wordt geadviseerd om bij de inrichting van de nieuwe situatie rekening te houden met de biodiversiteit door nestkasten in te bouwen, verbindende groenstructuren en verruigde hoekjes te creëren en gebruik te maken van inheemse plantensoorten. Zo kan de natuurinclusiviteit van de nieuwbouw worden vergroot. Over het

algemeen trekken inheemse plantensoorten meer insecten aan dan exoten. Dit zal een positieve werking hebben op het voedselaanbod voor vogels, vleermuizen, amfibieën en grondgebonden zoogdieren. Naast de algemene positieve werking op insecten trekken bloemrijke kruiden bestuivers aan zoals bijen, worden de bessen en de zaden gegeten door verschillende diersoorten en dienen deze planten als schuil- of nestlocatie. Door dit soort simpele maatregelen te treffen kan de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland worden tegengegaan en ontstaat daarnaast een groene leefomgeving, wat een positieve bijdrage levert aan de toekomstige inrichting van het gebied. Voor het opstellen van een op maat gemaakt natuurinclusiviteitsplan wordt geadviseerd om een ecooloog in te schakelen.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Utrecht, periode 2018-2023. NDFF. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Ravon (z.d.). Soorten. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>

Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdiervereniging (z.d.) Zoogdiersoorten. Geraadpleegd op 8 mei 2024. van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Provinciale bronnen

Gemeente Utrecht (2018). Utrechtse soortenlijst. Opgehaald van <https://omgevingsvisie.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/zz-omgevingsvisie/thematisch-beleid/groen/2018-Nota-Utrechtse-Soortenlijst.pdf>

Gemeente Utrecht (2022). Natuurwaardenkaart. Opgehaald van <https://mcu.nl/nieuws/natuurwaardenkaart-utrecht/>

<https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/natuur/natuurnetwerk-nederland-nnn>

BIJLAGE 1 NATUURWETGEVING EN DOELEN NATURA 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1-1-2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1-1-2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

BIJLAGE 2 NATUURWETGEVING Natuurnetwerk Nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

BIJLAGE 3 OMGEVINGSWET

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000- gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
 - f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,

- 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
- 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
- h. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:
 - a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
 - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.

2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen

maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
- b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

*§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn***Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)**

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

*§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten***Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)**

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

